

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
 ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΜΑΪΟΥ – ΙΟΥΝΙΟΥ
 ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ
 ΤΑΞΗ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΑ

ΟΜΑΔΑ Α

Να απαντήσετε τρία (3) από τα παρακάτω θέματα.

1. α) Ποιες μεταβολές συνέβησαν στο πολίτευμα της Ρώμης κατά τον 3^ο αι. μ.Χ.; Ποια μορφή παίρνει το πολίτευμα στα χρόνια του Διοκλητιανού και του Κωνσταντίνου;
 β) Να αναφέρετε γενικά τα αίτια της παρακμής της Ρώμης.
2. Τι γνωρίζετε για την ιεραποστολική δράση των αδερφών Κύριλλου και Μεθοδίου;
3. α) Τα πλεονεκτήματα κτίσης της Κωνσταντινούπολης.
 β) Ο ναός της Αγίας Σοφίας.
4. Ποιες αδυναμίες του Βυζαντινού κράτους είχαν εξασθενήσει την αντίστασή του εναντίον των επιδρομών των Σελτζούκων Τούρκων; Με ποια σημαντική μάχη προσπάθησαν να τις σταματήσει ο Ρωμανός Δ΄ Διογένης; Ποιο το αποτέλεσμα και οι συνέπειες της μάχης αυτής;
5. Ποιοι λόγοι οδήγησαν στο σχίσμα των Εκκλησιών; Ποιες οι συνέπειές του;

ΟΜΑΔΑ Β

Να απαντήσετε δύο (2) από τα παρακάτω θέματα:

6. Αντιστοιχίστε τα στοιχεία της στήλης Α με αυτά της στήλης Β.

Α	Β
i) Μ. Κων/νος	α) χρυσόβουλο του 1082
ii) Βασίλειος Β΄ Βουλγαροκτόνος	β) Άλωση της Πόλης
iii) Αλέξιος Κομνηνός	γ) Μυριόβιβλος
iv) Φώτιος	δ) Εγίρα
v) Βαγιαζήτ Α΄	ε) νεστεριστής φιλόσοφος
vi) Μωάμεθ	στ) Μυριοκέφαλο
vii) Γεώργιος Γεμιστός	ζ) Διάταγμα Μεδιολάνων
viii) Κων/νος ΙΑ Παλαιολόγος	η) Αλληλέγγυον
ix) Μανουήλ Α΄ Κομνηνός	θ) Μάχη της Άγκυρας
x) Νικηφόρος Φωκάς	ι) Απελευθέρωση της Κρήτης από Σαρακηνούς

7. Να συμπληρωθούν τα κενά του πίνακα.

Χρόνος	Τόπος	Αντίπαλοι	Έκβαση γεγονότος
i. 904	Κωνσταντινούπολη	Ουμβέρτος – Κηρουλάριος	
ii.		Βούλγαροι – Βυζαντινοί	
iii.		Ρώσοι – Βυζαντινοί	
iv.			
v. 971			

8. Ποια συγκεκριμένη νίκη των Βυζαντινών αποδόθηκε στη «Θεοτόκο στρατηγό» με τον παρακάτω ύμνο; Δώστε ένα σύντομο χρονικό των γεγονότων.

Τη Υπερμάχῳ Στρατηγῶ τα νικητήρια
ὡς λυτρωθεῖσα των δινῶν ευχαριστήρια
Αναγράφω σοι, η πόλις σου Θεοτόκε.
Ἄλλ' ὡς ἔχουσα το κράτος απροσμάχητος,
εκ παντοίων με κινδύνων ελευθέρωσον,
ἵνα κράζω σοι χαίρε νύμφη ἀνύμφευτε.

Σε σένα, Θεοτόκε, που με υπερασπίστηκες αποδίδω τη νίκη εγώ, η δική σου πόλη, και επειδή λυτρώθηκα από τα δεινά (= το φοβερό κίνδυνο) σου προσφέρω τις ευχαριστίες μου. Αλλά, επειδή η δύναμη που έχεις είναι ακαταμάχητη λύτρωσέ με (ελευθέρωσέ με) από κάθε λογής κινδύνους. Για να (μπορώ) να φωνάζω σε Σένα: «Χαίρε νύμφη ανύμφευτε».
(μετάφραση)

- 9 Στο κείμενο που ακολουθεί ο Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγος αναφέρεται ως «ικέτης». Πιοι λόγοι τον ανάγκασαν; Ανταποκρίθηκαν οι Ευρωπαίοι στην «απεγνωσμένη αναζήτηση βοήθειας»; Εξηγήστε.

1. «Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΠΟΥ ΠΕΘΑΙΝΕΙ»

Την ημέρα των Χριστουγέννων του έτους 1400 ο βασιλιάς Ερρίκος Δ΄ της Αγγλίας έκανε ένα συμπόσιο στο ανάκτορό του, του Έλθαμ. Ο σκοπός του δεν ήταν μόνο να γιορτάσει την αγία επέτειο. Ήθελε επίσης να τιμήσει και ένα διακεκριμένο ξένο. Αυτός ήταν ο Μανουήλ Β΄ ο Παλαιολόγος, αυτοκράτορας των Ελλήνων, όπως τον αποκαλούσαν οι περισσότεροι δυτικοί, αν και μερικοί θυμόντουσαν ότι ήταν ο πραγματικός αυτοκράτορας των Ρωμαίων. Είχε ταξιδέψει δια μέσου της Ιταλίας και είχε σταματήσει στο Παρίσι, όπου ο βασιλιάς της Γαλλίας Κάρολος ΣΤ΄ είχε διακοσμήσει μια πτέρυγα του Λούβρου, για να τον εγκαταστήσει και όπου οι καθηγητές της Σορβόνης είχαν ενθουσιαστεί που θα συναντούσαν ένα μονάρχη που μπορούσε να συζητήσει μαζί τους με όση μάθηση και λεπτολογία διέθεταν οι ίδιοι.

Στην Αγγλία έκανε σ' όλους εντύπωση η αξιοπρέπεια της στάσης του και οι άσπινδες λευκές ενδυμασίες που φορούσαν αυτός και η ακολουθία του. Αλλά παρ' όλους τους υψηλούς τίτλους του, οι οικοδεσπότες του τον λυπήθηκαν γιατί είχε έρθει ως ικέτης, σε μια απεγνωσμένη αναζήτηση βοήθειας εναντίον του απίστου που καταπατούσε την αυτοκρατορία του.

Στήβεν Ράνσιμαν
«Η άλωση της Κωνσταντινούπολης»
εκδ. Μπεργαδή
Αθήνα 1972
Μεταφρ. ΝΙΚ. ΠΑΠΑΡΡΟΔΟΥ
Καλή επιτυχία!!

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006